

HRAŠE

Prve omembe Hraš

Hraše pri Radovljici:

Hraše pri Lescah na Gorenjskem Chraschach [...ze Chraschach ...] 1391-08-16 (Listina ARS ZL; CKSL)

Chrast [...im Chrast ...]1 1399-05-18 (Listina ARS ZL; CKSL). Op. Lokalizacija je vprašljiva.

Chraschach [...zu Chraschach vor der supp ...] 1436 (FK Celje I, f. 27')

Kratschach [...ze Kratschach ...] 1436 (FK Celje I, f. 30)

Hraschach [...Hraschach ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 1)

Chraschach [...Chraschach ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 103)

Kraschach [...Kraschach ...] 1498 (Urb. Radovljica, f. 113)

Vir: Historična Topografija Kranjske do 1500 (zrc.sazu 2016: avtorji Miha Kosi, Matjaž Bizjak, Miha Seručnik in Jurij Šilc)

1699 – BRATOVŠČINA SV. ANTONA PADOVANSKEGA

Leta 1699 so pri cerkvi v Lescah ustanovili bratovščino sv. Antona Padovanskega, katere prvo podpisani je bil pravnik, teolog, diplomat in ustanovitelj Akademije operosorum, Janez Krstnik pl. Prešeren (1656-1704) iz Hraš.

Vir: Leški zbornik (avtor Janez Meterc)

Hraše v času prvega popisa prebivalstva

ex pago Hrass (Hraše)

subditus praepositurae Rattmanstroppensis (proštija Radovljica)

Mathias Vouk 8.² uxor Maria 60. filius Marcus 30. uxor Catharina 26. filia Helena 26.
Marci filius Mathias 3. filia Maria 1.

Thomas Vouk 60. uxor Lucia 50. filius Casparus 14.

subditi comitis Turn (grof Thurn)

Mathaeus Vouk 50. uxor Maria 51. filius Joannes 26. Mathaeus 16. filia Maria 20. pater Joannes 90. famula Ursula 30.

Mathaeus Pollanz 45. uxor Dorothea 42. filius Mathaeus 18. Mathias 17. Franciscus 6. filia Agnes 9. Maria 3. famula Maria 18. Maria 19.

Lucia Vogelniggin vidua 54. filius Blasius 16. filia Maria 22.

Joannes Vogelnic 33. uxor Apolonia 26. filius Joannes 6. Bartholomaeus ½. filia Margaretha 8. famulus Josephus 14. famula Anna 17.

Mathias Debella 50. uxor Ursula 30. filius Mathias 3. Joannes 1. mensis inquilinus Marcus Wohinz 30. uxor Apolonia 27.

Josephus Janscha 32. uxor Maria 24. filia Helena ½. mater Ursula 50. frater Joannes 28. soror Helena 20. auus Josephus 52. famulus Jacobus 10. famula Maria 28.

Laurentius Vogelnic 33. uxor Apolonia 23. filius Joannes 4. filia Elisabetha 6. famulus Leonardus 18. famula Maria 16.

Georgius Lipouiz 50. uxor Elisabetha 45. filia Helena 12. Getrudis 10. Elisabetha 8. Ursula 6. mater Elisabetha 70.

*subditi ecclesiae s. Floriani in Studenziz
(cerkev sv. Florijana na Studenčičah)*

Michaël Vouk 60. uxor Helena 50. filius Franciscus 33. uxor Getrudis 24. filius Ignatius 24. filia Francisci Maria 5. Getrudis 2. frater Mathias 50. Joannes Schibat inquilinus 50. famula Margaretha 25. Getrudis 17.

Urbanus Kraill 57. uxor Margaretha 57. filia Anges 25.

subditus sub Grimbschitsch (Grimšče)

Jacobus Vouk 30. uxor Agnes 28. filius Laurentius 7. Antonius 4. filia Helena 6. Maria 14. dierum famulus Simon 20. famula Elisabetha 18. Ursula 20.

subditi baronis Gallenfels sub Podwein (baron Gallenfels, Podvin)

Mathias Dolsan 80. uxor Maria 70. filius Georgius 30. uxor Barbara 30. filius Jacobus 7. Mathias 2.

Josephus Lipouiz 38. uxor Maria 30. filius Josephus 5. Georgius 3. filia Elisabetha 7. soror Maria 20.

subditus ecclesiae s. Petri in Rattmanstorff (cerkev sv. Petra, Radovljica)

Georgius Clip 23. uxor Agnes 23. filia Maria unius mensis. soror Maria 22. inquilinus Joannes caelebs 50. Georgius caelebs 40.

subditus praepositurae in insula Werth (proštija na Blejskem otoku)

Thomas Tschop 50. uxor Maria 45. filius Antonius 18. Laurentius 4. filia Maria 6. filius Jacobus 9. famula Maria 18.

subditus sub Kazenstein (graščina Kacenštajn v Begunjah)

Valentinus Suppan 30. uxor Anna 18. soror Maria 20. famulus Gregorius 14. famula Margaretha 18.

subditus parochi Cronauiensis (župnija Kranjska Gora)

Joannes Suppan 31. uxor Magdalena 33. filius Joannes 11. Georgius 3. pater Andreas 64. uxor Agnes 48. famula Maria 19.

Vir: Gorenjske družine v 18. stoletju (več avtorjev; Celjska Mohorjeva družba, 2016)

Hraše na jožefinski vojaški karti

Hraše na jožefinski vojaški karti, 1763-87

Vir: mapire.eu

Orig. Vir: Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763-1787
(avtorja: Vincent Rajšp in Aleksander Serše)

1787 – SAMOSTOJNA LEŠKA ŽUPNIJA

Samostojna leška župnija je bila ustanovljena v sklopu reform Jožefa II. leta 1787 z istim obsegom kot danes. V njen okvir spadajo poleg Lesc še Hlebce, Hraše in Nova vas.

Vir: Leški zbornik (avtor Janez Meterc)

Hraše v času franciscejskega katastra

Hraše v času franciscejskega katastra, 1826
Vir: ARS

Hraše - franciscejski kataster, 1826 / 1858

Vir: Dežela (risba: Jure Sinobad)

Spisek lastnikov hiš in hišna imena - Hraše (FK 1826 / RFK 1868):

1	Legat Janez – TOMAN	Legat Matevž – TOMAN
2	Lipovc Jožef – KAJŽAR	Golmajer France – KAJŽAR
3	Polanc Jurij – BITENC	Polanc Valent – BITENC
4	Dovžan Matija – JAKC	Muhovec Helena – JAKEC
5	Vovk Valentin – JERNEC	Vovk Anton – JERNEC
6	Gogala Jožef – KOLINAR	Repe Janez – KOLINAR
7	Vovk Jurij – PREŠERN	Vovk Jožef – PREŠERN
8	Vovk Jožef – ŠPAN	Vovk Jožef – ŠPAN
9	Vovk Mihael – JERMAN	Vovk Janez – JERMAN
10	Grilc Janez – MATEŽOVC	Grilc Janez – MATEŽOVC
11	Janša Janez – KUHAR	Brence Matevž – KUHAR
12	Meršol Matevž – FIGOVC	Meršol Matevž – FIGOVC
13	Vogelnik Janez – ŽARK	Zupan Janez – ŽARK
14	Vogelnik Janez – HROVAT	Klinar Janez – HROVAT
15	Vovk Franc – VOVK	Legat Janez – VOVK
16	Vogelnik Janez – MATIC	Vidic Marija – MATIC
17	Čop Anton – ČOP	Dežman France – ČOP
18	Pristov Janez – KRALJ	Pristov Šimen – KRALJ
19	Zupan Andrej – GROM	Gogala Janez – GROM
20	Zupan Miha – MEDVED	Zupan Jurij – MEDVED
21	Grilc Jernej – KOVAČ	Legat Anton – KOVAČ
22	Walland Peter – VAVAND	Zupan Anton – ZADNEK
	Op.: V leškem Status Animarum piše SADNJEK.	
23	Legat Janez – LEGAT	Povšin Andrej – TONC
	Oštevilčeno v letih 1826-1868:	
24	Vovk Jožef – PREŠEREN, novooštevilčeno	
	Op.: Hiša je prej spadala k št. 7.	

Vir: Dežela (avtor: Jure Sinobad)

Hraše – hišna imena:

Hraše

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjiženo
1	27	/	Bitenc	Pər ta Spódænmo Bítænco	Pri Spodnjem Bitencu
2		/	/	Pər Kerín	Pri Kerinu
4	25	/	/	Pər Kotínar	Pri Kotinarju
5	26	/	Golob	Pər Šímno/ Pər Šímnov	Pri Šimnu/ Pri Šimnovi
6	28	/	/	Pər Rézarjo	Pri Rezarju
7	23	/	Tone	Pər Mávarjo	Pri Mavarju
9	24	/	Cotler	Pər Zóf	Pri Zofi
10	18	Krail	Kralj	Pər Král	Pri Kralju
11	22	/	Zadnejk	Pər Zádnek	Pri Zadneku
12	15	Vouk	Vovk	Pər Vók	Pri Voku
15	21	Kovatsch	Kovač	Pər Kováč	Pri Kovaču
16	13	Schark	Žark	Pər Žárk	Pri Žarku
17	19	Grom	Grom	Pər Gróm	Pri Gromu
19	17	Thopp	Čop	Pər Čóp	Pri Čopu
20	29	/	/	Pər Podóbænk	Pri Podobniku
21	16	Mattisch	Matiz*	Pər Vílkot	Pri Vilkotu
23	11	Kuchar	Kuhar	Pər Kúharjo	Pri Kuharju
24	12	Figoutz	Figovec	Pər Fígovc	Pri Figovcu
25	9	Jermann	Jerman	Pər Jérman	Pri Jermanu
26	10	Matheuschoutz	Matevževc	Pər Rôdarjo	Pri Rodarju
27	3	Bittenz	Wittenz*/Bitenc	Pər ta Zgórænmo Bítænco	Pri Zgornjem Bitencu
28	8	Scheppan	Suppan*/Špan	Pər Špán	Pri Španu
29	/	/	/	Pər Móčænk	Pri Močniku
30	7	Preschern	Prešern	Pər Prešéræn	Pri Prešernu
31	1	Toman	Toman	Pər Tóman	Pri Tomanu
32	4	Jaketsch	Jakec	Pər Jákč	Pri Jakču
34	5	Jernaitz	Jernejc	Pər Jernéc	Pri Jernecu
36	6	Kottinar	Kottinar*	Pər Gróšølno	Pri Grošeljnu
38	2	Kaischar	Kajžar	Pər Kájžarjo	Pri Kajžarju
/	14	Hrovat	Growath*/Hrovat	Pər Hrvát	Pri Hrvatu
/	20	Medved	Medved	Pər Medvéd	Pri Medvedu

Vir: RAGOR

Hraše v starih časopisih (do prve svetovne vojne)

Naročniki Mohorjevih knjig (Lesce): Kosec Primož, [fajmošter](#); Božič Jože, [kmet](#), Brence Matevž, [kmet v Hrašah](#);

Vir: Mohorjev koledar, 1866

(Zdravi kokoni.) Predsednik podružnice kmetijske v Radolici je v mikroskopično preiskavo poslal v Ljubljano nekoliko kokonov, ki jih je okoli 22 funtov pridelal Janez Repe, po domače Hotinar v Hrašah poleg Radolice, in po 2 gold. 50 kr. želi funt prodati. Preiskava je razodela, da so zdravi in se morejo za seme priporočati. – Kdor jih želi, naj se tedaj obrne do njega.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 7. 1869

To je le opis te družine za tebe - iz prve roke

Lesce. – Pri volitvi 13. decembra u. l. je bil za župana izbran Anton Meršol, posestnik v Hrašah, za svetovalca pa sta bila izvoljena Jožef Olifčič iz Nove Vasi in Jožef Pretner iz Lesc.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 1. 1880

Potem se je vršila volitev novega odbora. V odbor voljeni so bili sledeči gospodje: Podružničnim predsednikom [g. Franc Legat posestnik v Lescah](#), podpredsednikom g. Franc Kumer, župnik v Mošnjah, tajnikom g. Jakob Žumer, župan in posestnik v Gorjah, odbornikom pa gospodje: Lovrenc Bernik, župnik v Kamni gorici, Franc Hudovernik, posestnik in župan v Radovljici. Franc Preširen, posestnik v Zabreznici, [Franc Brence, posestnik v Hrašah](#) in Josip Zupan, posestnik v Zaspu.

Vir: Slovenski narod, 2. 8. 1883

(Glavni odbor družbe kmetijske) zgoroval je preteklo nedeljo 25. t. m. ter je sklepal o državnih podporah. Privolili so se plemenni ovni sledečim prošnjikom: Janezu Zupanu s Hraš pri Lescah – 1 oven, Jakobu Valantu s Hlebec pri Lescah – 1 oven, Antonu Poharju s Polč pri Begunjah – 1 oven in Janezu Gogalji iz Studenčic pri Lescah – 1 oven.

Ako bi se pa prignalo več ovnov, namenjen je še Francu Dežmanu iz Hraš pri Lescah 1 oven.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 11. 1883

Kupci belanske govedi (2. Oktobra 1886 v Lescah): Anton Trevn iz Jesenic - 2 bika; Andrej Presel iz Lepenc, Mat. Barle iz Luž, Mat. Brence iz Poljan, Franc Legat iz Lesec in Tomaž Odar iz Stare fužine - 1 bika. Telice so pa kupili: Janez Wucherer iz Lesec, Anton Trevn iz Jesenic, Franc Legat iz Lesec in Mat. Barle iz Luž.

V Kranju je darilo za bika izvirnega rodu prejel: Anton Burgar iz Hraš, za krave domačega rodu: Anton Jerala iz Hraš.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 10. 1886

Premovanje konj v Lescah je bilo v ponedeljek dne 2. septembra. Konjerejci so prignali dva žrebca, deset kobil z žrebeti, pet mladih brejih kobil, osemnajst dve- in

pet enoletnih žrebet. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Janez Gogala iz Studenčic 40 gld., Jan. Marolt iz Radolne 25 gld., Ant. Zupan z Breznice 20 gld., Toma Prešeren iz Lesc 20 gld., Jan. Pretnar iz Hoš in Fr. Legat iz Lesc svetinji; za mlade kobile: And. Olifčič iz Gor. otoka 30 gld., Jan. Frohlich s Potoka 30 gld., Ant. Žnidar iz Zgoš 15 gld., Miha Zupan in Janez Bernard, oba iz Zaspas, svetinji; za žrebete: A. Meršol iz Hraš 15 gld., Janez Gogala iz Hraš 10 gld., F. Walland iz Lesc 10 gld., Janez Walland iz Hlebc 10 gld., Jože Palošnik iz Podgore, Jože Vidic iz Lesc in Al. Knafelc iz Alošenj svetinje; privatni darili prijatelja kmetijstvu sta dobila: Matija Marolt iz Dvorske vasi 10 gld. in Frid. Homan iz Radovljice 10 gld.

Vir: Domoljub, 19. 9. 1889

Dne 4. septembra vršilo se je premiranje plemenskih kobil v Lescah. Darila prejeli so za žrebetne kobile: Jan. Cotelj iz Zgoš – 35 gld., Jan. Gogala iz Hraš, Jan. Avsenek iz Zgoš, Tom. Prešeren iz Lesc – 15 gld.; za 3-letne breje kobile: Jož. Šarl iz Poljč – srebrno svetinjo; za dve in eno letne žrebice: Jož. Gogala iz Nove vasi, Jakob Pristav z Vrbe – 10 gld., Jan. Brez iz Nove vasi – srebrno svetinjo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 9. 1893

Premovanje konj se je vršilo dne 3. t. m. v Lescah. Za kobile s žrebeti so dobili: Janez Cotelj iz Zgoš - 35 gld., Anton Meršol iz Hraš - 20 gld., L. Vovk iz Črnič - 15 gld., Fr. Avsenek iz Studenčic - srebrno svetinjo. Za breje kobile: A. Žnidar iz Zgoš - 25 gld.. Za žrebete: Franciška Rozman iz Zg. Otoka in J. Brejc iz Nove vasi – srebrno svetinjo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 9. 1894

Izidi občinskih volitev. Iz Lesca so nam piše: Občinski odbor je dne 10. t. m. volil novim županom gospoda Ivana Žarka, posestnika iz Lesca, prvim svetovalcem gospoda Ivana Legata, veleposestnika iz Lesca, drugim svetovalcem gospoda Ivana Walanta, posestnika iz Hlebc, tretjim svetovalcem gospoda Luka Grilca, posestnika iz Zapuž, četrtem svetovalcem gospoda Antona Meršola, posestnika iz Hraš. Zmagala je narodna-napredna stranka s 7 proti 5 glasovom.

Vir: Gorenjec, 12. 5. 1900

Županom v Lescah je bil dne 10. t. m. izvoljen posestnik Ivan Žark, svetovalci pa so gg. Ivan Legat iz Lesca, Ivan Valant iz Hlebc, Luka Grilc iz Zapuž in Anton Mišol iz Hraš.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 5. 1900

Premovanje konj. V Lescah se je vršilo premovanje 3. septembra. Razstavljenih je bilo 14 kobil z žrebeti, 22 mladih kobil in 17 žrebet noriškega plemena. V komisiji so bili gg.: stotnik Vimmer, A. Pavlin in Vinko Ogorevec. Kondicija živalij je bila povoljnejša, a glede kopit in podkovanja so se opazili nedostatki.

Premije so dobili za kobile z žrebeti: drugo darilo 40 kron Andrej Ažman iz Hraš, četrto darilo 30 kron J. Avsenik iz sv. Lucije pri Begunjah, sedmo darilo 20 kron F. Stroj iz Dvorske vasi, osmo darilo 20 kron J. Cotelj iz Zgoš. Za mlade kobile so prejeli gg.: Prvo državno darilo 50 kron A. Grilec iz Hraš, drugo darilo 40 kron J. Babič iz Brezja.

Srebrne svetinje so dobili: J. Rogač iz Gornje Lipnice, A. Rozman z Otoka (za dve in enoletna žrebete).

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 9. 1900

Premovanje konj. Iz Lesec. (Premovanje konj.) Dobili so darila, oziroma priznanja naslednji posestniki: Lovrenc Legat iz Rodna za šestletno kobilu 70 kron, Franc Kosel iz Smokuča za štiriletno kobilu 20 kron, Anton Zupan iz Zaspas za osemletno kobilu 20 kron, Janez Bernard iz Zaspas za petletno kobilu srebrno svetinjo, Lovrenc Vojvoda z Bohinjske Bistrice za sedemletno kobilu 30 kron, Alojzij Gašperin iz Žirovnice za štiriletno kobilu 30 kron, Janez Gotelj z Dovjega za sedemletno kobilu 40 kron, Martin Zernec iz Zabreznice za petletno kobilu srebrno svetinjo, Janez Mihelič iz Noš za šestletno kobilu 20 kron, Jožef Dornik iz Podhoma za triletno kobilu 40 kron, Janez Skumavc iz Zgornjih Laz in Franc Resman za triletne kobile vsaki srebrno svetinjo, Luka Grilc iz Zapuž za triletno kobilu 14 kron, Janez Savi s Kupljenika za triletno kobilu 20 kron, Jože Zupan in Andrej Jalen iz Hlebcev za štiriletne kobile vsaki srebrno svetinjo, Jožef Stare iz Nomena za triletno kobilu 50 kron, Franc Benedičič z Globokega za štiriletno kobilu 30 kron, Mihael Ambrožič iz Mojstrane za triletno kobilu, Janez Resman s Polja, Janez Vovk iz Hraš in Janez Dolar iz Zagorice, vsi za dveletne kobile srebrne svetinje, Janez Kunstel iz Hraš za enoletno kobilu 20 kron, Janez Legat iz Lesec za dveletno kobilu srebrno svetinjo, Simon Božič z Ribnega za dveletno kobilu 20 kron, Janez Šari s Kupljenika za triletno kobilu, Jožef Vovk z Vrbe, Marija Šimnic z Bodešč, Franc Ribnikar z Dobrega polja in Klemen Pretner s Kupljenika, vsi za dveletne kobile srebrne svetinje.

Vir: Gorenjec, 13. 9. 1902

Bled v električni luči. Gospoda Jakob Peternel in Oton Wölling na Bledu sta predložila okr. Glavarstvu v Radovljici prošnjo s potrebnimi načrti vred za dovoljenje naprave za vodno moč z električno centralo na reki Savi blizu mostu, ki leži v tiru deželne ceste med Lescami in Bledom, v svrhu pridobitve električne moči za razsvetljavo blejskega zdravilišča in pa da se bode elektrika oddajala kot gonilna moč. Iz teh načrtov je razvidno, da se ima napraviti približno 147 metrov nad omenjenim mostom iz betona jez na zatvornice tri metre visok med parcelama št. 1366/1 katastralne občine Hraše in 290/41 katastralne občine Želeče v strugi reke Save. Iz glavne zatvornice drži na levem bregu parcele št. 1305/1 davčne občine Hraše 520 metrov dolga in 4.50 metrov široka odprta struga, vkopana v zemljo, za dotok vode k turbinam. Ta struga križa se z deželno cesto na ta način, da teče voda skozi obokan rov pod cestnim površjem. Ko zapusti voda ta rov, teče voda zopet po odprti strugi na parceli št. 1866 davčne občine Hraše do na tej parceli stoječe hiše za stroje, oddajajoča svojo gonilno moč turbinam. Pod turbinami se bode napeljala vsa voda po 37 metrov dolgi in 8.00 metrov široki strugi po parceli št. 1366 katastralne občine Hraše zopet nazaj v strugo reke Save. - O tem se razpisuje obravnava na licu mesta na dan 18. Decembra t. l. Vsa čast torej gospodu županu Jakobu Peternelu, ki skrbi, da bode naš »raj« tudi v tem oziru lahko konkuriral z modernim komfortom drugih svetovnih kopališč.

Vir: Gorenjec, 29. 11. 1902

Kritika klerikom II. Iz Lesec. (Konec). Bivši župan Meršol pa vendar še tudi sedaj ne more pozabiti na županski stolček. Ta mu je vsekako moral donašati zelo mastnih dohodkov, da ga je zapustil tako težko. Pošten in pameten človek, ki mu je mar za občni blagor, ne gleda na to, kdo je župan, ampak na to, da župan pametno in vestno deluje za napredek in koristi občine, da je na dobrem glasu kot poštenjak in da ima tudi v glavi več razuma in izobrazbe kakor kak zabit hribovec, da ne dela sramote občini pred tujci s svojo neumnostjo in neotesanostjo. Klerikalci pa ne gledajo na taka

potrebna svojstva pri izberi županov. Večkrat postavi kak župnik za župana najneumnejšega in najnevednejšega moža v občini zato, da je ta potem le slepo orodje v rokah političnega župnika, klerikalni kmet se pa tudi ne brani županske časti in odgovornosti, čeprav ve, da ni sposoben za župana. Misli si: Mi bodo že gospod župnik pomagali, jaz bom pa le dobro služil na račun občine. Tudi očka Meršol je kot župan prav po klerikalno gospodaril. Kar časa je on županoval, ni ostajalo pri občinskih računih prebilka, zdaj, ko županjuje Žark, pa so občinske doklade manjše kakor prej in vendar je Žark občini prihranil na raznih taksah, denarnih kazni (od sodišča) in občinskih dokladah že lepo svotico kron čez župansko in občinske potrebe. Kam pa je Meršol zapisoval in obračal denarne kazni? Ali jih on ni nič dobil? Z županom Žarkom so lahko zadovoljni vsi leški občani. On je sicer naprednega mišljenja, kakršnega potrebujemo in hočemo tu imeti za župana, a v izvrševanju svojih županskih opravil je nepristranski, kar se, navadno ne more trditi o raznih klerikalnih županih. Ko je bil Žark lani drugič izvoljen za župana, ga je posestnik France Brence iz Hraš, ki ima za brata znanega klerikalnega rogovileža in hujskača, župnika J. Brenceta, javno pohvalil v »Gorenjcu« v dopisu, pod katerega se je podpisal s polnim imenom. In glejte, zdaj pa hoče ravno tisti Brence ustanoviti v Lescah katoliško izobraževalno društvo! Začel je okrog po občini nadlegovati ljudi za novo klerikalno društvo ter zapisovati one, kateri so obljubili svoj pristop. Med temi, katoliške izobrazbe potrebnimi ljudmi je seveda eden prvih najhujši nasprotnik sedanjega župana Žarka in nepokojnejš v občini, očka Meršol. Morda je prav on napravil in nahujskal Brenceta, da bi hodil zanj v ogenj po kostanj. Ali Brence bi lahko vedel, da je njegovo prizadevanje, napraviti kako klerikalno prismodarijo v Lescah, popolnoma brezuspešno, ker je v leski občini jako malo klerikalcev in še ti spadajo po večini med najslabše in najzanimnejše občane. Ti ljudje, oziroma njih že omenjeni voditelji, so sami potrebni izobrazbe v marsičem, posebno pa v dobrem in pametnem gospodarstvu, kako bi mogli potem izobraževati druge! Izobraževali bi se le v še hitrejšem pokončevanju špiritovca in v drugih klerikalnih lastnostih, take izobrazbe pa nas Bog obvaruj! Že hiša, katera je namenjena za stanovanje novega katoliškega društva v Lescah, kaže, kaj vse bi se godilo in počenjalo na katoliški podlagi v tem društvu, ako bi se ustanovilo. Ne bomo danes natančneje popisovali teh razmer in tudi Brencetu še prizanesemo, ker upamo, da se bo sam spametoval, ako pa ne bo dal miru, posvetili bomo v krdelce tukajšnjih klerikalčkov s svetlejšo bakljo kakor danes. H koncu še omenimo, da so orožniki pred kratkim odgnali v Kranj v zapor neko kramarico iz Hraš, ki je doma z Brezij in je bila poročena z laškim delavcem, kateremu pa je bolj dopadla njena sestra in je radi tega pred par leti ž njo pobegnil nazaj v Italijo. Tako zapuščena kramarica je lani dala postaviti si novo hišo v Hrašah. Kranjsko sodišče jo je dalo odpeljati v zapor, ker se je po kranjski okolici okrog vozila z družbo, ki je baje kradla razun drugega tudi monštrance in kelihe po cerkvah ter se pečala tudi z menjavanjem ponarejenega denarja. Ko bode vsa ta zadeva natančno pojasnjena pred sodiščem, bomo morda mi tudi o naši hraški kramarici kaj več povedali, za danes pa še pripomnimo, da se je delala zelo pobožno in je v cerkvi kar skoro na glas molila in sabljala. Pri našem župniku je bila vsled tega v veliki milosti in veljavi, tako da kar ni mogel verjeti, kar se je zgodilo ž njo in kar se pripoveduje o njej. Ta slučaj pa spet glasno opominja, da naj bo vsakega poštenega, zavednega in pametnega človeka sram pajdašili se s sprijenimi in hinavskimi klerikalci!

Vir: Gorenjec, 23. 4. 1904

Občinske volitve v Lescah. Prvo dni meseca julija se vrše - kakor že omenjeno - občinske volitve v Lescah. Občina je sedaj v naprednih rokah pod spretnim vodstvom

vrlega župana Ivana Žarka. Občani ga imajo rudi in ga spoštujejo zlasti radi njegove postrežljivosti in uljudnosti. Najhujši njegov nasprotnik je Franc Brence, po domače Grom iz Hraš. Ta človek brenči okrog po vaseh in se peha za pooblastili noč in dan. Sam pravi, da »mora ubiti« glavo narodnonapredne stranke na Gorenjskem. Naše mnenje je, da se Grom zaman trudi doseči nekaj, čemur ni kos, pa nuj brenči okrog tako dolgo, da bo popolnoma »odbrenčal«.

Vir: Gorenjec, 23. 6. 1906

Občinske volitve v Lescah. Iz Lesec se piše: Ko se je dne 4. julija t. l. vršila volitev občinskega odbora v Lescah, se je izrazil znani Brence proti c. kr. komisarju, da on ne voli, ker je volitev itak neveljavna, češ, da se ni pravilno razglasila. In res je napravil mož pritožbo na deželno vlado, ki pa je vzlic temu ugovoru vendarle odobrila volitev. S tem so postale vso njegove naporne agitacije brezuspešne in njegovi domišljavi upi so splavali po vodi. Sicer je Brence napovedoval še pritožbo na ministrstvo, a opustil jo je baje vsled nekega razkola v klerikalnem taboru, in sicer med g. župnikom in Brencetom. S tem je bila tudi ta zadeva položena v grob. 23. m. se je pa vršila v navzočnosti c. kr. okr. glavarja Detele volitev občinskega predstojništva. Izvoljen je bil g. Iv. Žark soglasno tretjič za župana, za svetovalce: Anton Legat iz Hraš, Iv. Waland iz Hlebcev, Jos. Gogala iz Nove vasi in Gabrijel Eržen iz Zapuž; za odbornike pa: Josip Wucherer, Jakob Ulčar in Ant. Dežman iz Lesce, Ant. Avsenek iz Zapuž, Fr. Žilih iz Hlebcev, Ivan Vovk iz Hraš ter Jos. Mulej in Studenčič, Občinske volitve so torej dokončane; ni pa še dokončana zadeva Brenceta & drug., tikajoča se protipostavnega pooblastila, o katerem ima odločili državno pravdništvo. Ko bo ta stvar končana, potem se bodo tudi polegli razburjeni duhovi v naši občini.

Vir: Gorenjec, 20. 10. 1906

Prvi roj. Pri letošnji slabi spomladi imel sem pretečeni teden že prvi roj. Roj je težak čez eno kilo. Mislim, da bode letos še enkrat rojil. — Franc Vok, posetnik in čebelar v Hrašah pri Lescah.

Domoljub, 2. 5. 1907

Zgodovinski In slovstveni pregled za prih. teden: 19. septembra. — 480. pred Kristom. Pomorska bitka pri Salamini. — 1698. * Zgodovinar Janez Vajkhardt Valvazor v Krškem. — 1782. Schiller pobegne iz Karlove Sole. — 1796. Nadvojvoda Karl zmaga pri Altenkirchenu. — 1808. * Dr. Janez Bleiweis-Trstenilki v Kranju. — 1827. † Pisatelj Janez Pavel Ješenak v Sl. Andražu. — 1847. † Pisatelj Janez Traven v Ribnici. — 1866. * Pisatelj Matej Brence v Hrašah pri Lescah. — 1870. Pariz obkoljen. — 1881. † Geifield, predsednik Združenih držav. — 1902. † Zgodovinar Janez Vrhovec v Ljubljani.

Vir: Gorenjec, 18. 9. 1909

Iz železniške službe. Nadoficijalu državne železnice v Ljubljani Viktorju Hrašovcu je podeljen naslov inšpektorja. — V VIII. čin. razred je pomaknjen Ivan Zupanc, postajenačelnik v Lescah.

Vir: Gorenjec, 31. 12. 1909

Hraše. Knjižnica slovenske dijaške zveze v Hrašah (p. Lesce) priredi v nedeljo dne 28. t. m. zopet po kratkem času svojega obstoja igro. In to pa na prostem. Zadnjič je bil prostor premajhen. Sedaj ga ne bode manjkalo. Gospod Jernejc nam je šel tako

na roko, da nam je prepustil svoj kar nalašč za igro pripraven vrt. Čast mu! On ve, da je izobrazba ljudstva potrebna. Še več takih mož! Odbor mu bode za to vedel zahvalo. Igrala bodo domača dekleta. Pokazati hočejo, da ne ostanejo za moškimi v organizaciji. Kdor hoče videti, kaj bodo naredile in kdor hoče kaj poštene zabave, naj pride pogledat. V slučaju slabega vremena se igra preloži na prihodnjo nedeljo. Začetek ob 4. uri popoldne. Prostor lepo senčnat. Odbor.

Vir: Domoljub, 25. 5. 1911

Hraše pri Lescah. Po kratki dobi svojega obstoja je priredila knjižnica S. D. Z. v Hrašah že drugo prireditev. Dekleta so igrale svojo igro in fantje svojo. Obema gre čast. Priredili so vse sami brez tujega režiserja. Na roko jim je šel zlasti g. Kunstelj (Jerbec). On si je pridobil toliko zaslug: za knjižnico in za našo stvar, da ga pisarjenje nasprotnih listov niti oddaleč ne more očrniti. On se kaj malo briga za nasprotnike in gre svojo pot. Tudi odbor knjižnice izpolnjuje vestno svojo nalogo in se ne briga za govorjenje in pisarjenje majhnih, preziranja vrednih ljudi. Moško nastopanje, samozavest, da se gre za dobro stvar, to je, kar mu daje ugled. Le še se postavite. Le ven na delo, za ljudsko izobrazbo. Ljudstvo vam bo hvaležno! Vsem, ki podpirajo dobro stvar pa: Bog Vas živi!

Vir: Domoljub, 15. 6. 1911

Za ukinitev kontumaca. Na okrajno glavarstvo v Radovljici je naslovljen dopis iz Lesec, ki se glasi: »V prvi polovici meseca aprila je bil za občini Begunje in Lesce razglašen pasji kontumac, kar je bilo potrebno in umestno. A ta odredba je le vedno v veljavi, akoravno so pokončani vsi tisti psi, ki jih je stekli pes is Hraš uklal. Kar je v Lescah le psov, so vsi priklenjeni in zaprti. Ti, vsake prostosti oropani psi, lajajo vsako noč strahovito in še tujci, ki jih je polno, po vsi pravici pritožujejo zaradi tega pasjega koncerta. V javnem interesu je, da se že popolnoma nepotrebni pasji kontumac odpravi in apeliramo na gospoda okrajnega glavarja, naj potrebno ukrene.

Vir: Gorenjec, 5. 8. 1911

Poroka dr. Justina. Radovljica. Dne 2. Septembra se je na Brezjah poročil g. dr. Matej Justin, c. kr. polkovni zdravnik, doma iz Hraš, s gospodično Amalijo Bulovec iz Radovljice. Poročena sta med sv. mašo prejela sv. obhajilo – pač v najlepši zgled domačinom. Odličnemu zakonskemu paru iskreno čestitamo!

Vir: Slovenec, 3. 9. 1918

Padli v prvi svetovni vojni

Balantič Anton (Hraše, 1876 – Galicija, 1915). Vojak prve svetovne vojne. Padel v prvi svetovni vojni – leta 1915 v Galiciji. / **Vir: Mirno spite vojaki ...**

Balantič Mihael (Hraše, 1881 – Galicija, 1914-18). Vojak prve svetovne vojne. Padel v prvi svetovni vojni – v Galiciji. / **Vir: Mirno spite vojaki ...**

Meršol Anton (Hraše, 1876 – Ruska fronta, 1915). Vojak prve svetovne vojne. Padel v prvi svetovni vojni – leta 1915 na ruski fronti. / **Vir: Mirno spite vojaki ...**

Rozman Josip (Hraše, 1874 – Črna gora, 1918). Vojak prve svetovne vojne. Padel v prvi svetovni vojni – leta 1918 v Črni gori. / **Vir: Mirno spite vojaki ...**

Šturm Janez (Hraše, 1895 – zaledje, 1915). Vojak prve svetovne vojne. Padel v prvi svetovni vojni – leta 1915 v zaledju. / **Vir: Mirno spite vojaki ...**

Hraše med obema vojnama

Smrt stare gorenjske matere. V Hrašah pri Lescah je umrla v 82. letu gospa Terezija Ažmanova, mati uglednega posestnika in župana Ivana Ažmana. Pogreb bo danes ob 10. na pokopališče v Lescah. Pokojni blagi materi naj bo ohranjen prijazen spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vir: Jutro, 31. 8. 1931

Jutro, 31. 8. 1931

Smrt ga Ažmanove. Umrla je v Hrašah pri Lescah gospa Terezija Ažman, v visoki starosti 82 let. Pokojnica je bila mati našega agilnega in požrtvovalnega kmetkosocialnega in gospodarskega delavca, posestnika in župana Ivana Ažmana. Dobro mater bodo ohranili vsi, ki so jo poznali v najlepšem spominu, težko prizadeti Ažmanovi družini pa naše iskreno sožalje.

Vir: Kmetški list, 2. 9. 1931

Vir: Kmetški list, 2. 9. 1931

Priimki 1941 (Hraše):

Avsenek – 33	Legat – 15	Vida - 16
Ažman – 20	Meršol – 12	Vovk - 9
Bohinc – 22	Muhovec – 2	Vovk - 3
Brence – 19	Muhovec – 10	Vovk - 8
Derling – 16	Mulej – 13	Vovk - 27
Dežman – 17	Podobnik – 29	Vovk - 14
Golob – 26	Prašnikar – 30	Vrhunc - 11
Grošelj – 6	Prešern – 5	Pisek - 23
Hanžič – 25	Pristov – 7	Hanžič - 23
Iskra – 28	Pristov – 18	Kirin – 30
Kirin – 31	Rupar – 21	Repe - 25
Kunstelj – 5	Stopar – 5	Žagar – 9
Legat – 1		

Op.: Ob priimku je zapisana še tedanja hišna številka.

Vir: Leški zbornik

Padli v drugi svetovni vojni

Blažič Martin (Kožbana, 10. 11. 1910 – Porezen, 26. 4. 1945). Borec NOB. Rojen Antonu in Jožefi Beč Nozno pri Kožbani v Goriških Brdih, živel v Hrašah pri Lescah, samski, kmetijski delavec. Marca 1942 odšel v Kokrški odred pod Storžičem. Čas njegovega odhoda v brigade na Primorsko ni znan. Padel 26. 4. 1945 na področju Porezna na Primorskem.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Grilc Ivan (Hrašče, 7. 7. 1906 – Breznica pod Lubnikom, 2. 12. 1944). Trgovec, obrtnik. Rojen Antonu in Mariji Golmajer v Hrašah. Živel v Radovljici, poročen, trgovec-obrtnik. 20. 9. 1944 odšel v 1. četo 3. bataljona Vojkove brigade. Padel 2. 12. 1944 v Breznici pod Lubnikom. Pokopan v družinskem grobu na pokopališču v Radovljici.

Vir: Radovljiški zbornik 1990

Jug Albin (Solkan, 3. 2. 1912 – Bezovnica, 19. 11. 1941). Borec NOB. Rojen Jožefu in Mariji, roj. Jug v Solkanu pri Gorici na Primorskem. Živel v Hrašah, samski, cestni delavec. 28. 7. 1941 odšel v Jelovško četo Cankarjevega bataljona. Hudo ranjen v boju proti oddelku nemških telefonistov v postojanki na Češnjici v Selški dolini. Umrli 19. 11. 1941 v zaselku na Bezovnici. Pokopan v skupnem grobu pri Sv. Mohorju v Selški dolini.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Koruza Jožef (Erzelj, 23. 4. 1910 – Pasja ravan, 27. 12. 1941). Borec NOB. Rojen Alojziju in Ivani, roj. Kobal v Erzelju na Primorskem. Živel v Hrašah, samski, delavec v Tovarni verig Lesce. 28. 7. 1941 odšel v Jelovško četo Cankarjevega bataljona. Padel 27. 12. 1941 pod Skoblovo bajto na Bukovem vrhu pod Pasjo ravniyo v Poljanski dolini, kjer je tudi pokopan.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Padovan Benedikt (Števerjan, 27. 5. 1914 – Mošenjska planina, 13. 1. 1942). Borec NOB. Rojen Karlu in Alojziji, roj. Lipic v Števerjanu – pri Podvanavnih v Ščednu. Živel v Hrašah, samski, cestni delavec. 28. 7. 1941 odšel v Jelovško četo Cankarjevega bataljona. Udeleženec dražgoške bitke. 13. 1. 1942 padel na Mošenjski planini na Jelovici. Pokopan v grobnici padlih borcev v grajskem parku v Radovljici.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Podobnik Jože (Gastetterboden, 2. 7. 1902 – Ledine, 11. 4. 1944). Borec NOB. Rojen Jožetu in Neži, roj. Mlakar v Gastetterbodnu v Avstriji. Živel v Hrašah, poročen, ključavničar – predelavec v Tovarni verig Lesce. 19. 3. 1944 odšel v Planinčev (3.) bataljon Gorenjskega odreda, nato v Gregorčičevo brigado. Padel 11. 4. 1944 na Ledinah na Primorskem. Pokopan v skupnem grobu borcev na grobišču talcev v Dragi.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Prešeren Jožef (Lesce, 2. 3. 1927 – Ravne v Selški dolini, 28. 3. 1945). Borec NOB. Rojen Janezu in Frančiški, roj. Šmit v Lescah, kje je tudi živel – Begmastrov, mizarski vajenec v Tovarni verig Lesce. Marca 1944 je bil sprejet v mladinsko organizacijo ZMS Lescah. 8. 9. 1944 mobiliziran v postojanko domobrancev v Lescah. 10. 9. 1944 pobegnil in odšel v I. bataljon Kokrškega odreda, nato v Gorenjsko vojno področje. Padel 28. 3. 1945 v Ravnah v Selški dolini. Pokopan v družinskem grobu na pokopališču v Lescah.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Rupar Franc (Žetina, 1901 – Golnik, 23. 5. 1945). Borec NOB. Živel v Hrašah, poročen, delavec. 19. 3. 1944 odšel v Planinčev (3.) bataljon Gorenjskega odreda, nato v Gregorčičevo in Kosovelovo brigado. Dodeljen je bil k vezistom 9. korpusa za

vodjo telefonistov. 23. 5. 1945 je podlegel ranam v bolnici na Golniku, ki jih je dobil pri eksploziji mine v Kranju. Pokopan je v družinskem grobu na pokopališču v Lescah.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Švagelj Anton (Dobravljje, 19. 5. 1909 – Gusen/Nemčija, 17. 7. 1943). Borec NOB. Rojen Alojzu in Ani, roj. Penko v Dobravljah pri Sežani. Živel je v Hrašah, samski, cestni delavec, član KP. Leta 1937 emigriral v Jugoslavijo, maja 1941 je bil član vojaške trojke v Lescah. 28. 7. 1941 je odšel v Jelovško četo (Ilije Gregoriča) na Vodiško planino. Dodeljen je bil Kokršskemu (prvemu) odredu pod Storžičem. Od 12. do 14. 9. 1942 v boju Kokrškega bataljona z oddelki nemške policije v Udin borštu ranjen. Zdravil se je pri kmetu Jožefu Vrhunci, p. d. Kuharju v Hrašah. Po okrevanju je neznanega dne odšel. 16. 11. 1942 je bil ujet in prepeljan v zapore v graščini v Begunjah (z. š. 334). 23. 1. 1943 je bil odpeljan v koncentracijsko taborišče Mauthausen. 17. 7. 1943 umrl v Gusenu, Kreis Perg v Nemčiji.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Vovk Albin (Lesce, 28. 2. 1921 – Mucciafora, 30. 11. 1943). Borec NOB. Rojen Francu in Tereziji, roj. Peternel v Lescah. Živel v Hrašah – Bitenčov, samski, ključavničarski pomočnik, sodelavec gibanja OF. Julija 1941 v Ljubljani aretiran. Na Reki obsojen na 15 let zopora. Zaprt v koncentracijskem taborišču v Roco di Spoleto. 8. 9. 1943 je s skupino zapornikov pobegnil iz taborišča in se pridružil italijanskemu odporniškemu gibanju. Padel je novembra 1943 s soborcema Slovencema v vasi Mucciafori v občini Pagiadomo v Italiji. 30. 11. 1943 je bil dan, ki ga ni preživel. Pokopan v družinskem grobu na pokopališču v Lescah.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Zločinska nakana pri cerkvi sv. Marka. ... Tine Dolar - Čiro je bil med vojno sekretar okrajnega komiteja osvobodilne fronte in komunistične partije za območje od Lesc, Hraš in vseh vasi okrog Žirovnice. Pred njim je ledino oral Ivan Gašperin - Mitja, ki je bil kasneje imenovan za sekretarja okrožnega komiteja. Ta dva sta postavila prve organizacijske oblike osvobodilne fronte na tem območju. Res je, da so ljudje že prej sodelovali s partizani, toda to so bile le posamezne zveze, med seboj pa posamezniki organizacijsko niso bili povezani. ...

Vir: Glas, 15. 2. 1969

Javornik in Koroška Bela med NOB ... Obupana sem se odpravila domov. Počasi sem pritiskala na pedala kolesa. Takrat še ni bilo sedanje ceste med Žirovnico in Lescami. Glavna cesta je peljala mimo Hraš in Vrbe proti Jesenicam. Na križišču v Zabreznici me je dohitel nemški vojaški avto. Prepoznala sem ga. To je bil avto, ki je zjutraj peljal talce na streljanje v Lesce. ...

Vir: Glas, 3. 9. 1976

Hraše po drugi svetovni vojni

Prebivalstvo radovljiškega okraja maj sodeluje v novi vodni skupnost. Preskrba z vodo je v Radovljici in okoliških krajih zelo pereča. Vodovod, ki je bil zgrajen pred štiriinštiridesetimi leti, je preskrboval z vodo samo tedanjo radovljiško občino. Zajetje vodovoda je bilo l. 1909 razširjeno še za preskrbo sosednjih občin Lesce, Begunje in Mošnje, leto kasneje pa še na Ljubno. Od tedaj pa se je vodovodno omrežje radovljiške, ga vodovoda vedno bolj širilo. Leta 1911 so napravili novo zajetje nad Smokučem. Danes meri celotno omrežje več kot 50 km in preskrbuje z vodo Smokuč, Hraše, Hlebce, Lesce, Begunje, Zgoše, Zapuže, Radovljico, Novo vas, Dvorsko vas, Črnivec, Mošnje, Brezje in Ljubno, razen tega pa še vsa gospodarska podjetja in ustanove na tem področju, med katerimi je največji potrošnik vode tovarna »Veriga« v Lescah.

Zaradi novih podjetij in zaradi razvoja tujskega prometa se je potrošnja vode že pred vojno trikrat povečala. Leta 1939 so morali zato izmenjati cevi na sektorju Smokuč-Hraše in delno v Lescah v dolžini 2080 m. Prav tako je bil na tem področju zamenjan prvotni profil cevi 100 s profilom 150. Gradbeni stroški so takrat znašali 510.000 din. Več kot polovico tega zneska je moralo kriti prebivalstvo omenjenih krajev z izrednimi prispevki. Razen tega se je vodarina pobirala v obliki davka in so jo plačali tudi tisti, ki vodovoda niso imeli. Od časa do časa so bila na vodovodnem omrežju manjša popravila in izmenjava cevi. Stroški za to so se krili iz zneskov pobrane vodarine.

Vir: Gorenjski glas, 19. 4. 1952

Več kot 780 oseb je letovalo v Radovljici in okolici. ... Do 15. avgusta je bilo prijavljenih 141 gostov, med njimi največ Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter nekaj Avstrjcev, Italijanov in Nemcev, ki so večinoma stanovali v zasebnih hišah v Radovljici, drugi pa v Lescah, Hrašah in v Novi vasi. ...

Vir: Gorenjski glas, 6. 9. 1952

Nezadostna preskrba z vodo – V Radovljici so ustanovili vodovodno skupnost.

... Odbor vodovodne skupnosti je takoj po izvolitvi pričel delati. Najprej bo uresničil na občnem zboru sprejeti sklep, da bodo zamenjali 30 km starih ozkih cevi z novimi širšimi in tako omogočili večji dotok vode v zbiralnika v Hrašah in na Ledevnici. S tem bodo preskrbo z vodo vsaj delno izboljšali. Kljub temu pa bi bilo še vedno potrebno, da bi se upravni odbor leščanske »Verige« nekoliko resneje lotil graditve lastnega vodovoda. ...

Vir: Gorenjski glas, 25. 10. 1952

Tuberkuloza goved v radovljiškem okraju. ... Zlasti močno so se živali okužile na planinah. Ugotovili smo namreč, da Hraše, Hlebce in Studenčice ter Nova vas, ki niso pošiljale živine na gorske pašnike, nimajo tuberkulozne živine ...

Vir: Glas Gorenjske, 21. 2. 1953

Biserni jubilej. Prejšnjo nedeljo sta v Lescah praznovala 60-letnico poroke Jože in Neža Drašlar. Jože Drašlar je bil rojen 10. 3. 1866 v vasi Lašče pri Borovnici, žena Neža roj. Molk pa 13. 1. 1872 na Vrhniki. Poročila sta se 6. 5. 1894.

Jože Drašlar je bil dolgo vrsto let zaposlen kot vlakovodja državnih železnic v Trstu, kjer je bil zaveden Slovenec in eden vodilnih organizatorjev slovenskega železničarskega strokovnega gibanja. Ko je bil po prvi svetovni vojni Trst priključen Italiji, so se Drašlarjevi preselili v Hraše pri Lescah, l. 1921 pa v Lesce, kjer je oče Jože nastopil zasluženi pokoj. Rodilo se jima je šest otrok, od teh jih pet še živi.

Drašlarjevi so v času nemške okupacije stalno podpirali narodnoosvobodilno gibanje.. V njihovem stanovanju v Lescah so se shajali in prenočevali borci, kurirji in aktivisti.

Biserno poroko so Drašlarjevi praznovali dokaj slovesno v širšem družinskem krogu. Iskreno čestitamo!

Vir: Glas Gorenjske, 29. 5. 1954

**Zlatoporočenca Neža in Jože Drašlar
Glas Gorenjske, 29. 5. 1954**

Stavbeno parcelo v Hrašah pri Lescah prodam. Naslov v upravi lista.

Vir: Glas Gorenjske, 20. 8. 1955

Rodile so (porodnišnica Jesenice): ... Vida Anderle, gospodinja iz Hraš – dečka.

Vir: Glas Gorenjske, 7. 12. 1956

Lescah sta bila rojena: Jurij Golmayer (1755—1882), janzenist in borec za slovensko šolstvo, ter pedagoški pisatelj doktor Franc Walland (1887). V bližnjih Hrašah je bil rojen novelist in časnikar Matej Brence (1856 do 1887), v Novi vasi pa Janez Božič (1829—1884), poljudni pisatelj in narodni borec.

Vir: Glas Gorenjske, 22. 3. 1957

Upokojenec kot pastir. Doma je iz Gorij pri Bledu ...

Njegove generalije: sedaj pastir-upokojenec, bivši gozdni delavec v gozdovih Jelovice in Pokljuke ter na Koroškem. — Njegovo od gub izbrazdano lice pove, da ima natanko 72 let. Prtljaga — nahrbtnik, iz katerega moli dežnik brez ročaja, ki ga je zob časa že močno načel.

Ko so pelješ iz Lesc in zaviješ po lepi asfaltni cesti proti Bledu, je na levi strani prostran pašnik, ki mu pravijo Hraška gmajna. Srečate ga lahko, ko sloni ob cesti in se pogovarja z mimoidočimi otroci, lahko pa ga je videti tudi, ko zavrača živino, ki mu uhaja.

»Ze osem let pasem krave iz Hraš. Vsako jutro ob pol šestih jih zberem pri lastnikih in jih nato ženem na pašo . . .

»In do kdaj pasete?«

»Do pol osmih zvečer!«

»To je kar lepa čreda. Koliko glav živine?«

»Devetinštirideset!«

»Kaj vas je privedlo do tega, da ste postali pastir?«

»Pokojnina je majhna, pa tudi sicer se ne bi imel kam dati. Tako pa dobim za pašo hrano pri lastnikih živine in še pettisoč dinarjev mesečne nagrade . . .«

Kljub sedmim križem, je stari Slivnik še kar dobre volje in pravi, da mu nobena krava ne more uiti. Če je treba še tudi steče za njo.

Pasel bo do 21. oktobra, prvič pa jih je prignal letos v Hraško gmajno na pašo 10. maja.

Dejal je, da bo pasel, dokler ga bodo noge držale ... / I. A.

FOTO: pastir Slivnik

Vir: Glas Gorenjske, 29. 7. 1957

Tudi Antonija Meršol, kmetica iz Hraš pri Radovljici, je na podoben način hranila svoje prihranke. Denar je skrivala v pločevinasto škatljo, katero je imela pritrjeno na notranji strani klopi ob mizi v jedilnici. Ko je ob neki priložnosti lanske jeseni zopet spravljala denar v skrito blagajno, jo je pri tem opazoval njen podnajemnik Anton Teličkovič, ki je bil sicer za poslen v tovarni »Elan«, v prostem času pa ji je pomagal pri kmečkih delih. Dne 15. novembra 1957 je delo v tovarni »Elan« zapustil in se vrnil v Ptuj. Nekaj dni po njegovem odhodu, ko je Meršolova rabila denar za izplačilo, je pa na veliko začudenje opazila, da je blagajna prazna. Sprva si sploh ni znala pojasniti, kdo naj bi izvršil tatvino. Šele, ko ji je neki prijatelj povedal, da je videl na vlaku Tetičkovlča in da je imel polne žepe tisočakov, je prijavila postaji ljudske milice, da ji je zmanjkalo iz omenjene blagajne znesek 115.000 din.

Čeprav je Tetičkovlč na sodišču v Radovljici tatvino trdovratno zanikal, mu je sodišče z zaslišanji prič dokazalo le tatvino zneska 81.000 din in ga obsodilo na kazen 7 mesecev zapora.

Vir: Glas Gorenjske, 14. 3. 1958

Seja sveta za komunalne zadeve In gradbeništvo ObLO Radovljica. ... V zvezi z gradnjo avtobusnega izogibališča, za katero se potegujejo prebivalci vasi Hlebce in Hraše, so se člani sveta strinjali, toda s priporočilom, da bi omenjeni postajališči zgradili domačini sami, tako kot so ga Mlinčani. Prebivalci omenjenih vasi imajo sedaj najbližjo avtobusno postajo v Lescah in Begunjah. Če bodo upoštevali priporočilo sveta, bodo lahko kaj kmalu imeli svoje postajališče, sicer pa bodo še dalje hodili v Lesce in Begunje.

Vir: Glas, 6. 8. 1962

Žalna slovesnost. Pretekli petek popoldne – 5. oktobra - je bila ob skromnem obeležju v Hrašah pri Lescah komemoracija. Veliko ljudi je počastilo 20. obletnico smrti jeseniškega borca in revolucionarja Albina Žemve.

Albin Žemva je pred vojno deloval v naprednih društvih in organizacijah jeseniških železarjev. Ob okupaciji je takoj z vso vnemo organiziral odbore OF. Avgusta 1941 pa je šel v partizane. Zaradi hrabrosti iznajdljivosti in priljubljenosti med borci je postal komandir čete in nato komandant obnovljenega Cankarjevega bataljona. 5. oktobra 1943 je bil v Hrašah ranjen in je nato kmalu umrl.

Vir: Glas, 8. 10. 1962

Načrti in obeti. Radovljica — Kmetijska zadruga »Jelovica« v Radovljici je zadnje leto zelo razširila svojo dejavnost. Naloge, ki jih ji zastavlja vsakoletni družbeni načrt, rešuje uspešno.

... Da bi zadostila potrebam na tržišču, bo zadruga Jelovica uredila v Hrašah zelenjadni in vrtnarski obrat, na katerem bodo pridelovali vrtnine, ki v tamkajšnjih okoliščinah najbolje uspevajo. Tako bodo preskrbovali z zelenjavo lahko vsaj bližnje potrošniške kraje. ...

Vir: Glas, 8. 5. 1963

Omenimo naj še novo trgovino v Zapužah, kjer jo je podjetje (Samopostrežna Radovljica) odprlo letos 1. avgusta. V njej se bodo preskrbovali potrošniki iz Dvorske vasi, Zapuž, Hraš in od drugod. — J. B.

Vir: Glas Gorenjske, 9. 9. 1964

Vir: Glas, 22. 1. 1966

Nepreviden mopedist. V Radovljici se je v nedeljo okoli 12. ure laže ranil mopedist Jože Kocjančič iz Radovljice. Ker je bil premalo previden, je podrl pešca Vinka Vovka

iz Hraš, ki je šel po desni strani ceste. Na srečo pešec ni bil ranjen, mopedist pa je dobil nekaj manjših prask.

Vir: Glas, 21. 12. 1966

Prevrnila se je. Pri Savici v Bohinju se je v soboto ob 13.05 prevrnila z osebnim avtomobilom KR 121-96 Marija Podobnik iz Hraš pri Radovljici. Podobnikova je vozila z Bohinjske Bistrice proti Savici. Pred vasjo Savica je na ostrem ovinku zavozila čez desni rob ceste, nato pa močno zavila v levo, zaradi česar se je vozilo na cesti prevrnilo. Podobnikova ni bila ranjena, materialna škoda pa znaša 400.000 starih dinarjev.

Vir: Glas, 23. 8. 1967

Dvajsetletna fanta Stane Gašperšič iz Begunj in Ivan Avsenek iz Hraš pri Lescah, delavca Verige, sta pretekli teden z mopedi odpotovala na 14-dnevno potovanje po Evropi. Pot jih bo vodila skozi Celovec, Judenburg, Dunaj, Bratislavo, Budimpešto in nazaj v Jugoslavijo. Gašperšič se namerava vzpeti še na Tatre in je zato vzel na pot tudi planinsko opremo. / Foto: J. Vidic

Vir: Glas, 6. 7. 1968

Poštenost na plazu. Jubilejnega spominskega pohoda na Stol se je udeležilo blizu 200 prijateljev planin. Stol se je lesketal v belini in sončni žarki so pozdravljali in greli planince. Popoldne so se planinci razigrani vračali v dolino. Nekateri so se spuščali po plazovih in po zadnjici drseli navzdol. Tudi Tine Dolar - Čiro, predsednik krajevnega odbora združenja borcev Žirovnica, se je po zadnjici peljal proti Valvasorjevi koči. Ko pa je prišel do Žirovniške planine, je opazil, da je med drsanjem po plazu izgubil denarnico z okrog 40.000 S din, legitimacijo, nekaj slik ter drugih drobnarij, ki jih je nosil v žepu.

Komaj je dobro pregledal prazne žepe, že se je po plazu pripeljala skupina mladincev iz Hraš in Radovljice in že od daleč mahala, da je našla denarnico. / J. Vidic

Vir: Glas, 19. 3. 1969

Zlatoporočenca Franc in Terezija Vovk. Skoraj mesec in pol je tega, ko sta Franc in Terezija Vovk iz Hraš pri Lescah praznovala zlato poroko. Za to, da smo pred kratkim izvedeli za njun visoki jubilej in ju lahko obiskali, smo dolžni zahvalo Francki Golob, bralki našega časnika iz Hraš.

Franc in Terezija Vovk sta se poročila 23. februarja 1919. Franc se je rodil 14. maja 1883 v Hrašah pri Lescah, Terezija pa 11. septembra 1893 na Dovjem pri Mojstrani. Ko sta se spoznala, sta oba delala pri železnici. Po poroki je Terezija ostala doma, Franc pa je razen službe tudi čebelaril. Imel je tudi 80 panjev čebel in še dobro se spominja letin, ko je tudi en panj dal po 50 kilogramov medu. Posebno dve letini sta bili izredno bogati – 1922 in 1929 leta. Tudi zdaj so pri hiši še čebele, vendar 15 panjev oskrbuje 18-letni vnuk Branko.

Terezija in Franc sta imela v zakonu 4 otroke. Edini sin je med drugo vojno padel.

»Ni bilo lahko včasih – ena plača in štirje otroci pa še hišo smo delali,« je pripovedovala Terezija.

Zadnje čase so Francu precej opešale oči, vendar še vedno večkrat vzame v roke priznanje, ki ga je dobil od zveze čebelarskih društev Slovenije za čebelarske zasluge. Terezija pa veliko bere. »V Glasu najprej preberem, kje in kaj prodajajo.«

Ko sva ju s fotoreporterjem vprašala, kakšna je bila včasih železnica, sta nama povedala, da je bila bolj počasna pa tudi vagoni, da niso bili tako lepi. Le to se jima ne zdi prav, da po zgornji savski dolini več ne vozi vlak. »Ne razumem, kako je to mogoče, da včasih, ko so se ljudje manj vozili, ni nikdar nihče govoril, da je bila od železnice izguba.«

Nazadnje pa sta nama tudi zaupala, da naglica ni nikdar dobra. »Čeprav danes mladi prej skupaj lete kot so včasih, to še ne pomeni, da bodo dočakali 50 let zakona. Bolje je malo počakati, pa potem bolj drži. Kaj rado se namreč zgodi, da se danes mladi ženijo in potem tudi še mladi ločujejo,« sta hudomušno dodala.

Naj bo tako ali drugače. Časi se spreminjajo in ljudje tudi. Res pa je, da so redki zakonci, ki dočakajo zlati jubilej. / A. Žalar

Vir: Glas, 5. 4. 1969

Zlatoporočenca Terezija in Franc Vovk

Vir: Glas, 5. 4. 1969 (foto: F. Perdan)

Zaradi prehitre vožnje je v nedeljo zvečer na cesti med Lipnico in Taležem zapeljal s ceste voznik osebnega avtomobila Jože Podobnik iz Hraš. V nesreči je bil voznik huje poškodovan, medtem ko sta bila Emil Gračar in 3-letna Maja Gračar le laže ranjena, škode na avtomobilu je za 10.000 din.

Vir: Glas, 6. 8. 1969

Asfaltirali bodo cesto za Hraše. Kot je povedal tov. Vinko Triplat, predsednik komisije 23 komunalne zadeve pri svetu krajevne skupnosti Lesce, bodo v kratkem začeli v Lescah asfaltirati vse pločnike. Lani in letos so uredili 1350 metrov pločnikov, ki jih bodo v kratkem času začeli asfaltirati.

Za vaščane Hraš naj povemo novico, da bodo še letos asfaltirali cesto Lesce — Hraše. Poleg tega bodo v Lescah asfaltirali cesto proti pokopališču in okrog stare šole. / J. V.

Vir: Glas, 8. 10. 1969

Krajevna skupnost Lesce zajema štiri vasi, ki imajo naslednje število prebivalcev: Lesce 1964, Hlebce 197, Hraše 194 in Studenčice 102 prebivalca.

Vir: Glas, 30. 10. 1969

Drage salame. Kmet iz Hraš je prodal dve in pol leti starega konja. Konj je imel neugotovljeno hibo ali pa bolezen, zato je kmet prodal konja po sorazmerno nizki ceni. Kupila sta ga kmet iz Zgoše in mesar iz Žirovnice (da ne bo pomote, naj povem, da mesar ne opravlja svoje obrti).

Konja sta zaklala in naredila salamo za domačo uporabo. Vsaj tako sta izjavila občinskemu sodniku za prekrške. Kupca sta bila kaznovana vsak s po 800 (80.000 S din), din, kmet, ki je prodal konja pa s 70 din kazni.

Kupca sta bila kaznovana ker konja pred zakolom in meso po zakolu ni pregledal pristojni veterinarski inšpektor. Prodajalec konja pa zato, ker je prodal konja brez zdravstvenega potrdila pristojnega veterinarja. Za prekršek, ki so ga storili, zakon predvideva za vsakega storilca do 3000 din kazni. / J. V

Vir: Glas, 16. 5. 1970

Zapeljala na levo. Na cesti prvega reda na Hrušici se je v torek zvečer pripetila prometna nezgoda. Voznica osebnega avtomobila nemške registracije Vera Pankau je v nepreglednem ovinku zapeljala na levo polovico vozišča in trčila v nasproti vozeči osebni avtomobil, v katerem je instruktor Pavelj Grošelj iz Hraš poučeval vožnjo svojo ženo Jožefo. V nesreči je bila Jožefa Grošelj huje ranjena in so jo odpeljali v jeseniško bolnišnico.

Vir: Glas, 13. 6. 1970

Odlikovana sindikalna delavca. Pred nedavnim je bila v Radovljici seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta na kateri so izročili odlikovanja dvema sindikalnima delavcema iz radovljiške občine. Medaljo zaslug za narod s srebrno

zvezdo sta dobila Pavel Magdič iz Rožne ulice 5 v Lescah in Franc Prislov iz Hraš 10 pri Lescah.

Franc Prislov se je rodil 1906. leta v Hrašah.

»Doma nas je bilo osem otrok. 1929. leta je bila v Kranju ustanovljena tovarna Jugobruna. Dobil sem službo in kmalu postal obratni zaupnik, že 1933. leta smo pripravili stavko in takrat je bilo precej delavcev odpuščenih. Po tem pa nismo odnehali. Pred stavko delavcev v Kranju 1936. leta smo Teran, Papež in jaz napravili načrt za stavko. Sedem tednov smo potem stavkali in se pogajali. Takrat je bila z nami vsa Gorenjska. Vsi so nas spodbujali, naj ne odnehamo. Vendar nismo uspeli. Organizatorje so nas kmalu polovili in sedem tednov sem bil potem zaprt skupaj s Francem Leskoškom.«

V Jugobruno se Franc Prislov po zaporu ni mogel več vrniti. Niso ga sprejeli. Zaposlil se je v jeseniški Železarni. Hkrati pa so se takrat skupaj s Stanetom Žagarjem lotili gradnje svoje tovarne. Zgradili so jo v Otočah in v njej so delali tisti, ki niso mogli dobiti dela.

Prislov je vse do začetka vojne delal v železarni. Zaradi različnih akcij proti okupatorju, pa je kmalu moral v ilegalo.

»Spominjam se, da smo že 1941. leta nameravali napasti Begunje, vendar se ta akcija ni posrečila. Zato smo organizirali vrsto diverzantskih akcij na zgornjem koncu Gorenjske. Tako smo pred Radovljico razmaknili tračnice na železniški progi, razbili nemški kamion pri Posavcu, pripravljali zasede itd.«

Po vojni se je Prislov spet zaposlil v Tiskanini v Kranju in opravljal vrsto pomembnih funkcij. Bil je predsednik okrajnega sindikalnega sveta, predsednik tekstilcev za Slovenijo. Delal pa je tudi v zvezi komunistov, samoupravnih organih in drugih organizacijah.

Pred leti je bil upokojen, sedaj živi na manjši kmetiji v Hrašah. / A. Ž.

Vir: Glas, 3. 10. 1970

Vir: Glas, 14. 10. 1970

»50 let je tako hitro minilo.« Minilo nedeljo, 18. oktobra, sta zakonca Karolina (rojena Volc) in Alojz Kos z Gorenjske ceste 54 v Lescah praznovala 50-letnico skupnega življenja. Poročila sta se v Beli peči, kjer je bila Katarina rojena 1902. leta. Alojz Kos pa se je rodil leta 1895 v Kranjski gori.

»Že najini starši so bili prijatelji. Ko sem se vrnil iz prve vojne – doživljal sem jo pri Gorici in v Južnih Tirolah, kjer sem bil tudi ranjen – sem nekaj časa hodil v vas h Karolini, potem pa sva se vzela,« je povedal Alojz, ki je še vedno pri moče in častni član lovske družine Jelovica.

»O kar precej mlada sem bila, ko sem se poročila. Pa mi ni bilo nikdar žal. Saj ne rečem, da se nisva včasih tudi malo sporekla, vendar skregana nisva bila nikdar. Pravzaprav je teh 50 let tako hitro, prehitro minilo,« je dodala Karolina, ki še vedno gospodinji.

Sedem otrok imata in le najmlajši še ni poročen.

Alojz je dve leti po poroki delal še v Beli peči, potem pa se je z družino preselil v Lesce. 30 let je delal v Verigi in bil 1952. leta upokojen.

Ko sem ju povprašal po zdravju, sta rekla, da se ne počutita najbolje. Vseeno pa gresta vsako leto poleti za kak teden na Jelovico »na dopust«. Alojz ima namreč gori lovsko kočjo, kjer potem skupaj s Karolino obujata spomine.

»Kaj pa druga vojna?« sem ju vprašal.

»Ah, ne spominjajte me druge vojne. To so bili hudi časi in en sam jok ... Vesela sva, da sva preživela in da so otroci odrasli. Tako si danes želiva le še zdravja in miru.«

Čestital sem jima, ob zlateg jubileju in zaželel, da bi zdrava še vrsto let uživala jesen skupnega življenja. / A. Žalar

Vir: Glas, 21. 10. 1970

Zlatoporočenca Karolina in Alojz Kos
Glas, 21. 10. 1970

V nedeljo, 12. novembra, zvečer se je na cesti tretjega reda v Hrašah pripetila prometna nezgoda zaradi vožnje po levi in brez luči. Alojz Habič iz Smokuča se je peljal s je s pomožnim motorjem po levi strani, iz nasprotne smeri pa pripeljal pravilno po desni, vendar brez luči kolesar Janez Kirin iz Hraš. Voznika sta se zadela z levima komolčen oba padla. Alojz Habič Je bil pri tem huje ranjen, Janez Kirin pa lažje.

Vir: Glas, 15. 11. 1972

7. junija lani je v Lescah vzel iz zaklenjenega avtomobila zastava 750 last Dušana Colje iz Hraš pri Radovljici, avtomobilski radio znamke Philips in magnetofon RR Niš-reporter v skupni vrednosti 2700 dinarjev. V avtomobil je prišel tako, da je potisnil navznoter trikotno okence in z notranje strani odprl vrata.

Vir: Glas, 14. 7. 1973

Delo bratov Janša. ... Nekaj ilustracij k Antonovi slikarski poti dobimo v življenjepisu Antona Janše v Miheličevi knjigi Anton Janša, slovenski čebelar. V njej beremo, da izvira Janšev rod iz Hraš. Po domače se je reklo pri Kuharjevih. Čebele so bile že tu vedno pri hiši. Bili so premožni kmetje. Matija Janša, oče naših bratov, se je l. 1729 šestinštiridesetleten oženil z dvaindvajsetletno Lucijo Debelakovo iz Dvorske vasi, kjer sta tudi nekaj časa po poroki živela. Kmalu si je oče Matija s svojo in ženino doto kupil od graščine zemljišče »na prijetnem hribčku« in postavil na njem leseno kajžo. Verjetno je kmalu prinesel tudi čebele iz Hraš in pričel čebelariti. ...

Vir: Snovanja, 16. 12. 1973

OSMRTNICA
Francka Golob
Glas, 22. 6. 1974

Nepazljivost. V petek, 23. avgusta, dopoldne se je v križišču Kranjske in Gorenjske ceste v Radovljici pripetila prometna nezgoda. Voznica pony ekspresa 14-letna Polonca Langus s Peračice je zavijala v levo na Kranjsko cesto ne da bi se prepričala, če je prosta, pred tem pa si je še popravljala odejo na kolenih, tako da na cesto sploh ni bila pozorna. Zaradi tega je trčila v osebni avtomobil Janeza Ahlina (roj. 1944) iz Hraš pri Lescah, ki je vozil po Gorenjski cesti proti Lescam. V nesreči si je Langusova zlomila ključnico in so jo prepeljali v bolnišnico.

Vir: Glas, 22. 6. 1974

Izsiljevanje prednosti. V sredo, 2. oktobra, ob 16.45 se je v križišču Alpske ceste in Železniške ulice v Lescah pripetila prometna nezgoda. Voznik pony ekspresa Brane Rutar (roj. 1928) iz Hraš je vozil od Bleda proti Radovljici. V križišču pa mu je neznan voznik modro zelenega avtomobila izsilil prednost, tako da sta trčila. Ranjenega Rutarja je neznan avtomobilist odpeljal v zdravstveni dom Radovljica, nato pa je pobegnil. / L. M.

Vir: Glas, 4. 10. 1974

Padla s kolesa V sredo, 9. aprila, dopoldne je na Železniški ulici v Lescah nenadoma padla s kolesom Frančiška Vovk (roj. 1921) iz Hraš pri Radovljici. Huje ranjeno so prepeljali na zdravljenje v jeseniško bolnišnico.

Vir: Glas, 11. 4. 1975

Krajevna skupnost Lesce, ki danes zajema naselja Lesce, Hraše, Hlebce in Studenčice, je bila ustanovljena pred 13 leti. Pred 30 leti je bilo na tem območju 650 prebivalcev, danes pa jih je okrog 1600 in od tega 650 zaposlenih. Razumljivo, da je tako hiter porast prebivalstva ter razvoj stanovanjske gradnje in industrije nakopičil v krajevni skupnosti vrsto komunalnih in drugih problemov. ...

Predsednik sveta KS Lesce Franc Meze: »Za zdaj smo položili okrog 3000 metrov kanalizacije v Lescah. Naročene pa imamo že načrte za izgradnjo kanalizacije v vaseh Hlebce in Hraše in za ureditev potoka Blato, ki priteče s posestva Poljče. Mimogrede, ta potok teče skozi vas Studenčice in potem proti letališču, kjer se razlije in vse bolj zamočvirja območje na vzhodni 'strani letališča. Dogovarjali smo se že, kako rešiti ta problem. Da pa bi stvar pospešili, je krajevna skupnost že naročila načrte (veljali bodo 53.000 dinarjev), ki bodo gotovi prihodnji mesec. Potem se bo treba dogovoriti, kdo vse bo sodeloval pri reševanju tega problema. Krajevna skupnost je pripravljena poleg načrtov sofinancirati tudi ureditev vasi ob tem potoku. Sicer pa je po ureditvi kanalizacije v Hrašah in Hlebcah predvidena tudi položitev asfalta.«

Z urejanjem kanalizacije bodo v krajevni skupnosti v prihodnje nadaljevali v naseljih Hlebce in Hraše. V ta program pa sodi tudi ureditev potoka Blato, ki teče s posestva Poljče in zamočvirja vzhodni del terena pri letališču. Načrti za ureditev tega potoka (dela jih Hidroinženiring Ljubljana, financira pa jih krajevna skupnost in bodo veljali 53.000 dinarjev) bodo gotovi prihodnji mesec. Potem se bo treba dogovoriti za sanacij.

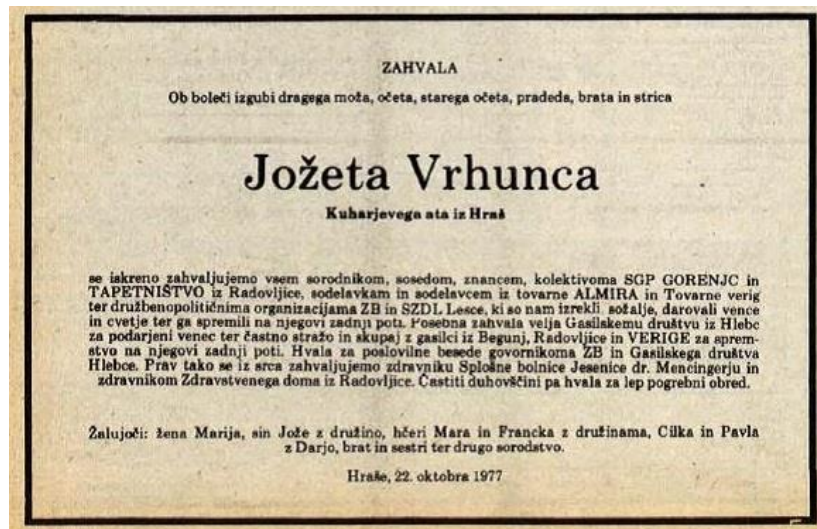
Vir: Glas, 26. 8. 1977

Vir: Glas, 21. 10. 1977

Mopedist in motorist trčila. Zapuže — V nedeljo, 23. oktobra, ob 14. uri se je na lokalni cesti med Zapužami in Rodinami pripetila prometna nezgoda. Voznik mopeda Anton Legat (roj. 1900) iz Hraš se je peljal proti Zapužam in je na ravni cesti nameraval prehiteti kolesarja Alojza Aleša z Jesenic. Vtem je iz nasprotne smeri pripeljal motorist Milan Vuzem (roj. 1959) iz Zgoše. Da bi se izognil nesreči, je voznik Vuzem zapeljal na sredino ceste med kolesarja in mopedista, prav tedaj pa je tudi voznik Legat zapeljal na sredino, tako da sta Legat in Vuzem hudo trčila. Voznika Legata so s hujšimi poškodbami glave, vozil je brez čelade, v kritičnem stanju prepeljali v jeseniško bolnišnico. Voznik Vuzem, ki je tudi vozil brez čelade, pa si je v nesreči zlomil nogo. / L. M.

Vir: Glas, 25. 10. 1977

Vir: Glas, 28. 10. 1977

Seznam zaščitenih kmetij (Hraše):

- Pristov Vinko, Hraše št. 30
 - Anderle Franc, Hraše št. 34
 - Vovk Franc, Hraše št. 25
 - Vrhunc Jože, Hraše št. 23
 - Legat Zdravko, Hraše št. 12
 - Vovk Janez, Hraše št. 14
 - Novak Bernarda, Hraše št. 19
 - Legat Anton, Hraše št. 31
 - Mežnarc Mirko, Hraše št. 27
 - Muhovec Viktor, Hraše št. 32
 - Muhovec Janez, Hraše št. 26
 - Derling Janez, Hraše št. 21
 - Brence Antonija, Hraše št. 17/a
 - kmetija po Meršol Antoniji, Hraše št. 24
- Vir: Uradni vestnik Gorenjske, 3. 3. 1978

Boljša preskrba s pitno vodo. Direktor temeljne organizacije Janez Povšin je o preskrbi s pitno vodo in o problemih vodovodnega omrežja dejal:

»Področje Radovljice, Lesc in Begunj je preskrbljeno s pitno vodo za določen čas. Vse vodovodno omrežje širimo in vzdržujemo po programu, ki smo ga v Radovljici leta 1976 sprejeli skupaj z urbanističnim planom Radovljice.

Leta 1976 in deloma lani so nekatera področja v krajevni skupnosti Lesce v kritičnih mesecih dobila premalo pitne vode, zdaj smo ta problem rešili. V sami Radovljici vode tudi v najbolj sušnem obdobju ne bo primanjkovalo, zavedamo pa se, da bo treba čim prej povečati cevovode: predvsem na novem področju stanovanjskih blokov in pri glavnem vodovodu od Ledevnice do Radovljice. Tudi za Lesce se

predvideva po srednjeročnem načrtu povečava vodnega rezervoarja v Hršсах in dovodnih cevi od Zapuž do Lesc preko Hraš. Begunje bodo tako imele vode dovolj.

Vir: Glas, 31. 3. 1978

Štipendije iz Titovega sklada – le najboljšim. Tudi Boris Kozinc iz Hraš pri Lescah je mladi delavec, ki pa za razliko od drugih študira izredno, in sicer četrti letnik visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani. Z zaključnim izpitom strojnega tehnika se je zaposlil v Elanu kot konstruktor v remontu. Dela po štiri ure na dan, za štiri ure pa je prvo leto, ko še ni dobival štipendije, prejemal nadomestilo osebnega dohodka. Štipendijo si je »prislužil« predvsem kot vrhunski športnik, poleg tega pa je v Elanu opravil tudi več tehničnih izboljšav.

FOTO: Boris Kozinc

»Naslednje leto bom študij dokončal. Najraje bi ostal v Elanu, kjer bi lahko svoje tehnično znanje in poznavanje mehanike koristno povezal z novim znanjem.« Boris Kozinc je znan športnik.

Letos je sodeloval na svetovnem prvenstvu v biatlonu in bil med 96 tekmovalci 69. To je dokaj lep uspeh, če preračunamo, da je moral najti čas tako za delo kot študij, tu celo prehiteva z izpiti, in treninge. In če povem še to, da je povrhu vsega še mlad mož in očka, je njegov delavnik izpolnjen prav do zadnje minute. / H. Jelovčan

Vir: Glas, 13. 6. 1978

Letalo v plamenih. Hraše — V sredo, 23. avgusta, je z letališča v Lescah ob 10.35 poletelo letalo morava, last Aero kluba iz Ljubljane. Letelo je proti Zidanemu mostu, kjer naj bi delavca ljubljanskega Geološkega zavoda opravila snemanje terena. V letalu, ki pa je mehanik nazadnje temeljito pregledal štiri dni prej, so bili pilot Jože Slana, navigator snemanja Peter Kos ter snemalec pri Geološkem zavodu Peter Guzelj.

Nad Zidanim mostom so posneli, kar je bilo potrebno, nato pa se vračali v isti smeri v Lesce. Približno ob pol dveh je pilot kakih 500 metrov pred leškim letališčem začel opravljati trenažo. Ugasnil je desni motor, pri zadnjem krogu pred pristankom pa je opazil, da mu levi ne dela v redu. Napravil je večji krog in poskušal desni motor spet vžgati, vendar mu ni uspelo. Levi motor je vse bolj zgubljal moč. Letalo se je naglo spuščalo, zato je pilot začel iskati primerno mesto za prisilni pristanek. Našel ga je na travniku v bližini Hraš. Ko je letalo pristajalo, je z desnim krilom udarilo v zemljo in se zasukalo za več kot 360 stopinj. Odleteli sta obe elisi, desni motor in levi glavni rezervoar za gorivo. Razlito gorivo se je vnelo in letalo je zajel plamen, ki ga je popolnoma uničil. Požar je delno pogasila avtomatika na letalu, občani z ročnimi aparati, ter gasilci z Bleda in iz Kranja.

Pilot Jože Slana je bil lažje ranjen, sopotnika pa huje. Materialna škoda znaša okrog 400.000 dinarjev.

Vir: Glas, 25. 8. 1978

Trčil v avtobus. Lesce - V sredo, 8. novembra, ob 19.50 se je na Begunjski cesti pri hiši št. 23 pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Mirko Mežnarc (roj. 1936) iz Hraš je čelno trčil v avtobus, ki se je pred tem že ustavil. V nesreči je bil ranjen sopotnik v osebnem avtomobilu Pavel Valant (roj. 1935) iz Hlebc.

Vir: Glas, 10. 11. 1978

Leške vasi. K Lescam sodijo še tri okoliške vasice: Hlebce z zanimivimi domačijami, stoječimi kar v vrsti ob cesti. Nekatere od teh hiš so stare tudi več sto let. Menda so služile za pristavo gradu Katzensteina v Begunjah. Prebivalcev imajo Hlebce kar precej - 180, morda danes celo več.

Tudi Hraše so velika vas - čez 200 stalnih prebivalcev imajo. Nekoč je bila to živinorejska vas - imeli so celo svojo zadružno sirarno - danes si ljudje iščejo zaslužka drugje. V Hrašah je bil doma znameniti Janez Krstnik Prešeren. Bil je sloveč pisatelj, latinist, podpornik in prvi predsednik Akademije operozov (delovnih učenjakov) v Ljubljani. O njem bo še morala steči beseda tudi v okviru teh zapisov. Saj so Hrašani na svojega rojaka zares lahko ponosni.

Lepa vasica (ima le blizu 90 prebivalcev) so samotne Studenčice s podružnično cerkvico sv. Florijana. Vasica s tako ljubkim imenom - bolj slovenski biti ne more - leži severno-zahodno od Hraš ob cesti (bolj kolovoz) proti Zabreznici. Kot v drugih gorenjskih vaseh okrog industrijskih središč, tudi tu prevladuje novodobni poklic »delavec - kmet«. Saj je zaslužek na Jesenicah; v Lescah, na Javorniku, v Zapužah res kar vabljiv za moški in ženski naraščaj.

Značilno ne le za vasice okrog Lesc, pač pa tudi za mnoge od manjših zaselkov na visoki Gorenjski, je njihov razmeroma veljaven delež v zakladnico slovenske kulture in zgodovine. Tako bi moral, poleg že omenjenega "Prešerna, vsaj opozoriti še na pisatelja Mateja Brenceta (1856- 1887) iz Hraš, na pisatelja Janeza Božiča (1829- 1884) in na goriškega nadškofa Jožeta Balanta (1763-1834) - oba iz Nove vasi pri Lescah.

Vir: Glas, 24. 8. 1979 (Črtomir Zorec: Pomenki o nekaterih krajih radovljiške občine).

Hraše in Hlebce še enkrat. Ko sem onidan pripešačil iz Hraš v Hlebce, sem najprej šel skozi pravo naselje novih hiš - v slogu, ki pristaja pokrajini. To je treba pohvaliti, kajti marsikje drugje skaze vnanji videz starih vasi lažno-moderne stavbne spake. — In še glede imen vasi: že v prejšnjem zapisu sem omenil, da so bile tu pristave begunjskega gradu Katzensteina; no, glede imena pa sem zvedel od starih domačinov, da je kraj dobil ime po silnih množinah hlebcev kruha, ki so ga tu pekli za graščino in vso služinčad na obsežnem begunjskem posestvu.

S Hrašami pa je drugače. Tako od rok so, sredi starega hrastovja, kot v zavetju. Starejšega moža sem pobaral, če imajo Hraše res svoje ime zaradi teh hrastov? Seveda! In brž me je popeljal, malo proč od poti, h hrastu, ki je tako poln želoda, da se utegnejo veje zdaj zdaj odlomiti. Nisem še videl tako bogato rodečega hrasta. Potem pa sem v vasi ustavil fantiča in ga vprašal, če ve za pesmico — uganko o želodu, ki jo je napisal Oton Zupančič. Vedel je, znal jo je in povedal:

*Nima fantek kapice, kapica ima fantička -
prihitele sapice, niso vzele kapice, vzele so fantička!*

Pri Prešernu v Hrašah. Tako se pravi domačiji Franca Pristova v Hrašah (stara številka 7, nova 30). Hišo ob cesti opuščajo, v njej skladiščijo staro šaro, nova (na dvorišču) pa je sodobna, lepa stavba. Vendar me je stara, že precej razpadajoča hiša, bolj zanimala. Iz nje so izšli prvi izobraženi Prešerni, ki so v naši kulturni zgodovini zapustili vidne sledove.

Kmetu Juriju Prešernu, gospodarju hraške domačije, se je v letih 1654-1664 rodilo vsaj petero otrok: Marija, Janez Krstnik, Jera, Janez Jurij in Uršula. - Nas seve najbolj zanima Janez Krstnik Prešeren, kasnejši ljubljanski prost in prvi predsednik Akademije operozov v Ljubljani.

J. K. Prešeren je bil rojen 9. junija 1656 v Hrašah kot sin kmečkih staršev, ki pa po krvi niso bili izpričani sorodniki Prešernov - Vrbanov. J. K. Prešeren je umrl kot stolni prošt v Ljubljani dne 28. septembra 1704.

Študij J. K. Prešerna je bil zelo obsežen in raznovrsten. Prvo učenost si je nabiral v ljubljanskem jezuitskem kolegiju. Potem je odšel na Dunaj, kjer si je pridobil akademski naslov kot magister in doktor svobodnih ved. Nato se je posvetil teologiji in po treh letih postal duhovnik. Vendar Dunaj našega učenega rojaka ni mogel več zadrževati, kljub temu, da mu je dunajska univerza podelila naslov »poeta laureatus« (z lovorom ovenčani pesnik). Raje je odšel v Solnograd (Salzburg) (nadaljevat juridične in teološke študije na tamkajšnjo benediktinsko univerzo, kjer so brž spoznali, »da učeni Kranjec obvlada reševanje najtežjih vprašanj z obilnim znanjem in nenavadno umsko ostrino.« Uka žeja je gnala Janez Krstnika Prešerna (zdaj tudi že doktorja teologije) še v Francijo, Nemčijo in Italijo.

Da bi njegovo blesteče znanje bilo prihranjeno domovini, ga je ljubljanska škofija izvolila za stalnega prošta. Bilo je to 7. avgusta 1692, ko mož še ni izpolnil 36 let!

Kot prost je J.K. Prešeren prevzel skrb za gospodarske zadeve celotne škofije, spravljal je v red razrvane pravne zadeve in odstranil vse samovoljnosti ter dosegel s svojo avtoriteto, da je kapitel poslej nastopal enotno na zunaj in na znotraj.

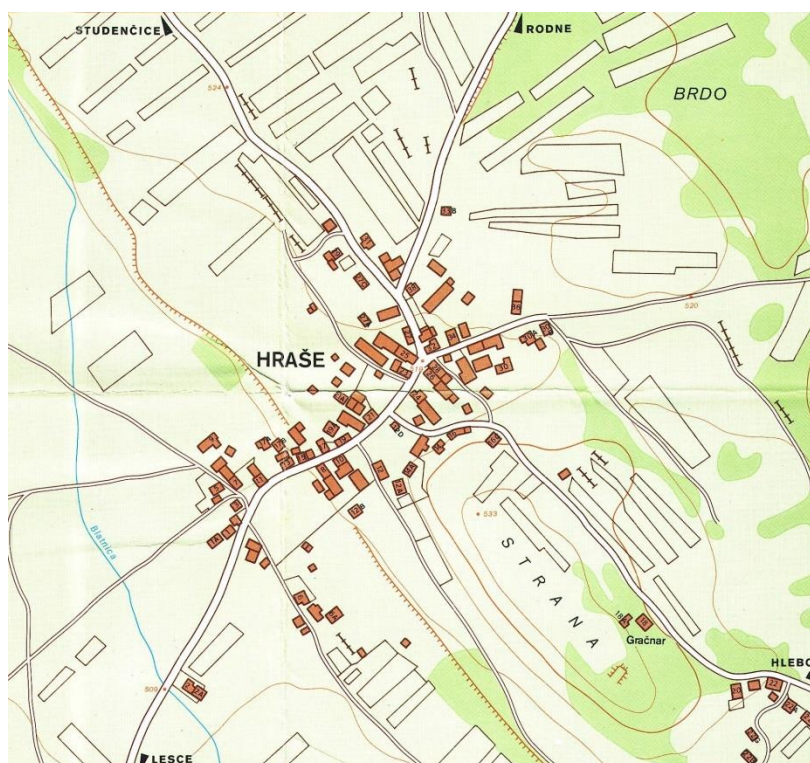
FOTO: Grb Prešerna

Grb proštovega nečaka in soimenjaka dr. Janeza Krstnika Prešerna, prvega plemiča iz rodu Prešernov (diploma z dne 10. junija 1724 ga imenuje »de Preschern in Heldenfeld«, t. j. plemeniti Prešern Heldenfeldski).

Vir: Glas, 31. 8. 1979 (Črtomir Zorec: Pomenki o nekaterih krajih radovljiške občine).

Ogenj pustošil. Hraše pri Radovljici — Postaja milice iz Radovljice je obvestila Upravo javne varnosti iz Kranja, da je v ponedeljek, 28. julija, začelo goreti gospodarsko poslopje Pavle Grošelja iz Hraša pri Radovljici. Komisija Uprave javne varnosti je ugotovila, da je ogenj zanetila strela. Udarila je v gospodarsko poslopje. Leseno je bilo in je pogorelo. Plameni so se že lotevali tudi bližnje stanovanjske hiše, vendar so gasilci iz tovarne Veriga požar na hiši preprečili in je zato škoda na tem objektu minimalna. Skupna škoda znaša okrog 50.000 dinarjev.

Vir: Glas, 1. 8. 1980

Hraše, 1987
Vir: DAR

Priimki 1998 (Hraše): Anderle, Avsenik, Begić, Benedik, Brcar, Brence, Colja, Derlink, Dežman, Fink, Frčej, Gračner, Grošelj, Hanžič, Hozjan, Humerca, Ipavec, Jerala, Jovan, Kapus, Kaučič, Kaufman, Kirin, Knaflič, Koretič, Kozinc, Kunšič, Lah, Leban, Legat, Lindič, Ločniškar, Lorenčič, Mali, Maržič, Mežnarec, Miskič, Muhovec, Novak, Osterc, Pepeljak, Petrovčič, Pintar, Podobnik, Prešeren, Pretnar, Pristov, Rekelj, Resman, Rezar, Ristič, Rugar, Selimović, Sitar, Stroj, Šmit, Teoroek, Tomšič, Vlahek, Vouk, Vovk.

Vir: Leški zbornik

Pomembnejši Hrašani

Ažman Ivan (Hraše, 24. 01. 1889 - Hraše, 27. 11. 1943). Župan, posestnik. Leta 1933 je bil za župana izvoljen Ivan Ažman, posestnik iz Hraš št. 20, p. d. pri Medvedu. V tem letu je prišlo do združitve leške z begunjsko občino.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Brence Matej (Hraše, 19. 9. 1856 – Sv. Gregor nad Sodražico, 18. 7. 1887). Pisatelj. Pravo je študiral na Dunaju. Bil je korektor pri Slovenskem Narodu. Od leta 1855 dalje je bil urednik Ljubljanskega lista. Leta 1880 je objavil v Slovenskem

narodu, Slovencu, pesmi tudi v Kresu, prozo pa v Zvonu. Uporabljal je psevdonim Nivalis. Od njegovih proznih del je zanimiva Blaga oporoka za katero je črpal iz življenja dijaškega dobrotnika Luke Knaflija. Dela: Blaga oporoka, Zvon 1880. Almora, Zvon 1880. Ultimo, Zvon 1880. / **Vir:** gorenjci.si

Brence Matevž (Hraše, 17. 09. 1812 – Hraše, 08. 07. 1878). Posestnik. Za novega župana Lesc je bil 7. januarja 1851 izvoljen dotedanji prvi županijski svetnik Matevž Brence, posestnik iz Hraš št. 11, p. d. Gromov. Na mesto prvega županijskega svetnika pa je bil izvoljen Janez Olifčič, posestnik iz Zapuž št. 2. Volilni protokol so podpisali vsi prisotni županijski svetniki. Zaprisega obeh izvoljenih predstavnikov je bila v nedeljo, 15. januarja 1851, v župnišču po popoldanskih litanijah.

Župan Matevž Brence je uradoval v pisarni, ki jo je imel kar doma. Tako so postale Hraše tudi sedež županije Lesce. Brence je županoval do julija 1878.

Vir: Leški zbornik (avtor Alojz Kos)

Matevž Brence – župan in posestnik, 1812-1878

Vir: Leški zbornik

Prešeren Janez Krstnik (Hraše, 9. 6. 1656 – Ljubljana, 28. 9. 1704). Pravniki, teolog, diplomat, ljubljanski prošt in predsednik Akademije operozov. Sin kmečkih staršev je bil izjemno dober študent. Doktoriral je iz teologije in obojega prava, prejel častni naziv dunajske univerze (Poeta Laureatus) in bil v svojem času poznan kot »učeni Kranjec«. Postal je diplomat in zaupni svetnik salzburškega nadškofa, po vrnitvi v Ljubljano pa stolni prošt pri sv. Nikolaju in odbornik kranjskih deželnih stanov. Bil je soustanovitelj in dosmrtni predsednik prve akademije znanosti in umetnosti na Slovenskem (Academia operosorum) in soustanovitelj naše prve javne znanstvene knjižnice (Semeniška knjižnica), v katero je po smrti vložil največji del svoje izjemno bogate osebne knjižnice. Slovel je kot odločen mož (Resolutus) in velik podpornik učenosti in učenih mož. Velik del premoženja je namenil ustanovitvi sklada za dijaške štipendije in s tem pridobil trajne zasluge na področju šolstva in izobraževanja. Dunajski dvor mu je podelil naslov palatinskega grofa, cerkvena

oblast pa naslov apostolskega protonotorja. Pisal je pesmi v latinskem jeziku in velja za prvega izpričanega pesnika v rodbini Prešeren.

Vir: Znamenite osebnosti (avtor Jure Sinobad – Radovljiški zbornik 2000)

Grb Janeza Krstnika Prešerna

Vir: Spominska knjiga bratovščine sv. Dizma (foto Dragica Kokalj, ARS)

Prešeren Janez Krstnik pl. Heldenfeldski (Hraše, 6. 11. 1680 – Ljubljana, 19. 4. 1746). Doktor prava. V Hrašah rojeni kmečki sin in nečak prošta J. K. Prešerna je bil doktor prava in vsaj že leta 1731 »zapriseženi sodniški odvetnik kranjskih stanov«, t. j. najvišji uradnik kranjskega deželnega sodišča. Leta 1724 je bil povišan v plemiški stan (*de Preschern in Heldenfeld*), svoj grb je priredil po proštvem in bil član bratovščine sv. Dizma.

Vir: Leški zbornik (avtor Jure Sinobad)

Grb rodbine Prešern, od 1724
Vir: Plemiške rodbine na Slovenskem

Prešeren Mihael (Hraše, 23. 9. 1675 – Tržič, ok. 1729). Duhovnik in magister filozofije. Bil je odličen študent, končal je bogoslovje v Gradcu, postal magister filozofije in služboval kot kaplan v Naklem, župnik v Križah in bil vse do svoje smrti župnik v Tržiču. Bil je nečak ljubljanskega prošta Janeza Krstnika Prešerna.
Vir: Leški zbornik (avtor Jure Sinobad)

Pristov Janko (Hraše, 26. 11. 1929). Meteorolog. Rodil se je Francu Pristovu in Valentini, roj. Marinšek v Hrašah št. 7 (rojstna hiša prošta Prešerna). Po diplomi se je izpopolnjeval v Frankfurtu ob Majni in Berlinu. Zaposlen je bil v Hidrometeorološkem zavodu Republike Slovenije. Sprva je delal pri razvoju vremenske prognostične službe, nato je bil pomočnik in namestnik direktorja, v letih 1988-93 pa direktor zavoda. Urejal je strokovni časopis *Razprave – Papers* in objavil več strokovnih člankov in elaboratov.
Vir: Leški zbornik (avtor Jure Sinobad)

Hraše danes

Hraše, 2010
Vir: sloveniaholidays.net

Pri Kralju
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Voku
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Pri Čopu
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Kirinu
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Rodarju
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Zgornjem Bitencu
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Jakču
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Jerneču
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

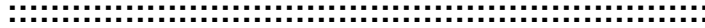
Pri Kotinarju
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Kotinarju
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Pri Zofi
Vir: RAGOR (foto Nina Kobal)

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 1. 10. 2017

glavrencak@gmail.com